

Temat

Pielęgnacja noworodka.

Prowadzący

Położna Oddziału Neonatologicznego.

Odbiorcy

- Pacjentka, rodzina, opiekunowie

Cel

Pozyskanie wiedzy i umiejętności na temat postępowania w zakresie pielęgnacji noworodka obejmującej:

- kąpiel noworodka,
- pielęgnację pośladków noworodka, przewijania dziecka
- pielęgnację skóry noworodka
- pielęgnację oczu, uszu i paznokci noworodka
- pielęgnacja kikutu pępowinowego

Miejsce

Sala matek, pokój wcześniaków oraz noworodków wymagających intensywnego nadzoru

Czas zajęć

60 minut w trakcie dyżuru

Metody i techniki

- wykład
- rozmowa indywidualna
- instruktaż

Zakres edukacji

Edukacja pacjentki, rodziny i opiekunów:

- Omówienie fizjologii noworodka donoszonego oraz wcześniaka
- Ukazanie konieczności prawidłowej pielęgnacji dziecka ze szczególnym naciskiem na pielęgnację skóry, oczu, nosa, uszu oraz kikutu pępowinowego oraz technikę i częstość przewijania
- Omówienie nieprawidłowości dotyczących pielęgnacji dziecka
- Zwiększenie odpowiedzialności za zdrowie własnego dziecka
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych

Plan edukacji

- Rozpoczęcie zajęć – zaprezentowanie się osoby prowadzącej zajęcia.
- Wykład, instruktaż.
- Pytania i dyskusja.
- Podsumowanie kwestii poruszanych na zajęciach.
- Ocena zapamiętanych przez uczestników zajęć treści.
- Zakończenie edukacji.

Treść wykładu

Kąpiel noworodka – zasady

- Kąpiel całego ciała noworodka powinna być wykonywana **nie częściej niż 2 – 3 razy w tygodniu** lub w razie potrzeby. Częstsza kąpiel może wysuszać skórę dziecka.
- **Codziennie** przemywaj ciepłą wodą **twarz, oczy, okolice pośladków** oraz miejsca **między fałdami skórnymi** i zgięciami (szyja, pachy, pachwiny).
- Kąpiel może być stosowana przed odpadnięciem kikuta pępowinowego.
- Jeżeli kikut pępowinowy jeszcze nie odpadł, nie powinno się go moczyć w wodzie (woda w wanience nie powinna go zakrywać).
- Temperatura w pomieszczeniu w którym przeprowadza się kąpiel noworodka nie powinna być niższa niż 21°C - 22°C, nie może być w nim też przeciągów.
- Temperatura wody do kąpieli noworodka nie powinna przekraczać 37°C (optymalna 35°C do 37°C).
- Wszystkie potrzebne do kąpieli rzeczy należy przygotować sobie w zasięgu ręki.
- Do kąpieli noworodka zaleca się używać płynnych środków myjących, zawierających emolienty, najlepiej rozpuszczając małą ilość w wodzie w wanience.

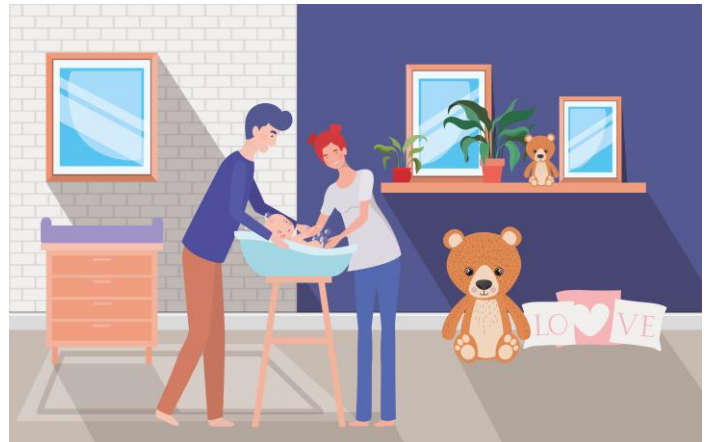

image: Freepik.com

Kąpiel noworodka – technika

- Zanurz dziecko w wodzie z dodatkiem środka myjącego, delikatnie je obmywaj (nie pocieraj delikatnej skóry noworodka – możesz uszkodzić naskórek).
- Mycie ciała rozpocznij od twarzy, a skończ na pośladkach.
- Kąpiel noworodka nie powinna trwać więcej niż 5 minut.
- Po skończonej kąpiel owiń dziecko w ręcznik, osuszając nie pocieraj skóry tylko delikatnie ją dotykaj ręcznikiem. Jeśli zaistnieje taka potrzeba to zmień ręcznik na suchy.
- Szczególną uwagę należy poświęcić na osuszenie miejsc zagięć skórnych (szyja, pachy, pachwiny) oraz kikuta pępowinowego.
- Jeżeli skóra twojego dziecka jest zdrowa, gładka i nie przesuszona, to nie ma potrzeby stosowania dodatkowych środków pielęgnacyjnych. Natomiast jeśli skóra dziecka jest sucha, łuszcząca się to można zastosować dodatkowe emolienty.
- Gdy osuszysz dziecko, ubierz je i owiń w ciepły koc, do czasu wyschnięcia włosów ubierz czapkę.

Pielęgnacja pośladków

- Przy każdej zmianie pieluszki należy skontrolować okolice pośladków – skóra powinna być czysta i sucha.
- Do przemywania okolicy pośladków należy używać wody z dodatkiem delikatnego środka myjącego. Chusteczki pielęgnacyjne zaleca się używać ostrożnie i tylko na zdrową skórę (mogą powodować podrażnienia).
- Krocze przemywać należy od przodu do tyłu (rozpoczynając od cewki moczowej w kierunku odbytu).
- Dokładnie oczyścić należy wszystkie fałdy skórne oraz załamania.

- Jeżeli skóra w okolicy pieluszkowej jest zdrowa (lub tylko łagodnie podrażniona) do pielęgnacji i ochrony używać należy maści natłuszczających (np. z allantoiną).
- W przypadku powiadań zmian na skórze w okolicy pieluszkowej tj. zaczerwienienie, odparzenia – należy użyć kremu przeciw odparzeniom, oraz częściej zmieniać pieluszkę. Zaleca się wietrzenie pośladków (wystawiać pupę noworodka na działanie powietrza).

Zmiana pieluszek

- + minimum co 3 godziny
- + przed każdym karmieniem
- + nie wcześniej niż 30 minut po karmieniu jeśli jest taka potrzeba
- + absolutnym wskazaniem do zmiany pieluszki jest **każde zrobienie kupki**
- Wszystkie czynności pielęgnacyjne powinny odbywać się z elementami **przetaczania na boki**. Absolutnie **nie należy podnosić miednicy dziecka poprzez pociąganie za nóżki**.
- Pieluszki jednorazowe mogą powodować podrażnienia na delikatnej skórze noworodka, należy wtedy zmienić rodzaj pieluszek.

Pielęgnacja kikutu pępowinowego

UWAGA Zawsze należy zwracać uwagę na **stan kikutu pępowinowego**, wszystkie **niepokojące zmiany** tj. zaczerwienienie, obrzęk pierścienia skórniego, pojawienie się ropnej wydzieliny, krwawienia, pojawienie się nieprzyjemnego zapachu – koniecznie **skonsultuj z położną środowiskową lub lekarzem**.

- Pielęgnację kikutu pępowinowego należy przeprowadzać aż do momentu odpadnięcia oraz zagojenia się miejsca przyczepu kikutu pępowinowego jeden raz dziennie – po kąpielach, lub po każdorazowym kontakcie kikutu z moczem i / lub stolcem.
- Każdorazowo po kąpielach / toalecie noworodka, należy dokładnie osuszyć miejsce przyczepu kikutu pępowinowego czystym gazikiem.
- Pieluszkę należy zakładać tak, aby kikut pępowinowy był zawsze na wierzchu (nie zakryty pieluszką).

Pielęgnacja oczu, uszu i paznokci

- W trakcie kąpieli noworodka warto przyrzeć się jego uszom i paznokciom.
- Małżowinę uszną należy czyścić przy pomocy wacików. Nie powinno się wprowadzać patyczków do kanału słuchowego.
- Podczas pierwszego obcinania paznokci może zaskoczyć miękkość, a zarazem ostrość paznokci noworodka. Pielęgnacja paznokci nie jest łatwa z uwagi na dużą ruchliwość dziecka. Warto poprosić o pomoc innego dorosłego albo wykorzystać moment drzemki. Paznokciom dłoni nadajemy okrągły kształt, natomiast u stóp obcinamy w linii prostej.
- Oczy przemywać gazikami zwilżonymi wodą destylowaną lub 0,9% NaCl w kierunku od skroni do oka – każde oko osobnym gazikiem.

Metody oceny skuteczności przeprowadzonych zajęć edukacyjnych

Rozmowa kontrolna: ocena wiedzy i umiejętności na temat postępowania w zakresie pielęgnacji noworodka.

Literatura

Standard opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce, wyd. IV, 2021

Wiedza własna personelu medycznego Oddziału Neonatologicznego Szpitala Powiatowego w Chrzanowie.